

COVID-19 vaccinatie is veilig en effectief in patiënten met het syndroom van Sjögren

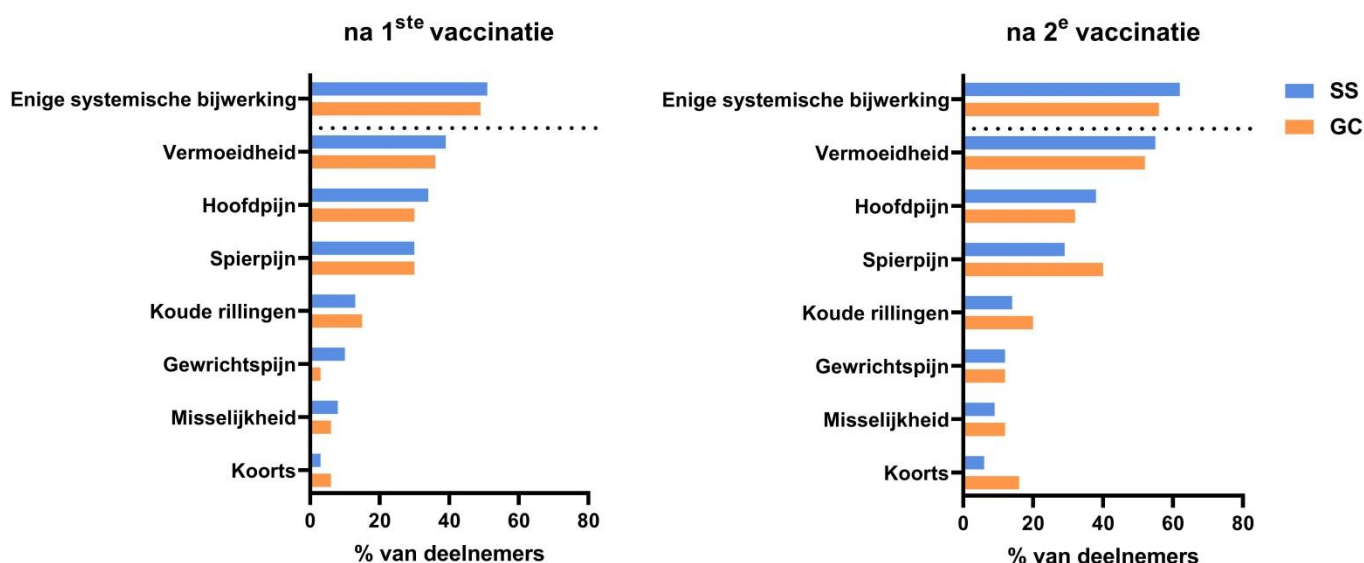
In het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) hebben we in het afgelopen jaar een onderzoek uitgevoerd naar de veiligheid en effectiviteit van COVID-19 vaccinatie in patiënten met het syndroom van Sjögren, met ondersteuning van de Nationale Vereniging Sjögrenpatiënten (NVSP). Het syndroom van Sjögren is een systemische auto-immuunziekte, wat inhoudt dat het afweersysteem lichaamseigen cellen aanvalt. We weten dat bij het syndroom van Sjögren bepaalde afweercellen, de T- en B-cellen, een belangrijke rol spelen in het ziekteproces, en er zijn aanwijzingen dat deze cellen 'overgevoelig' zijn bij patiënten met Sjögren. Om deze reden wilden we de afweerreactie van patiënten met het syndroom van Sjögren op de vaccinatie onderzoeken, en dit vergelijken met een gezonde groep deelnemers.

Kenmerken van de deelnemers

In totaal hebben we dit onderzoek bij 67 patiënten met het syndroom van Sjögren en 33 gezonde personen uitgevoerd. Het grootste deel van de deelnemers ontving het Pfizer/BioNtech vaccin (Sjögren: 70%, gezonde personen: 42%), daarna het AstraZeneca vaccin (Sjögren 19%, gezonde personen 15%). Een kleiner deel van de groep deelnemers ontving het Moderna vaccin (Sjögren 9%, gezonde personen 24%) of het Janssen vaccin (Sjögren 1%, gezonde personen 18%). De Sjögren patiënten gebruikten geen sterke afweerremmende medicijnen. Hydroxychloroquine werd gebruikt in 22% van de patiënten.

Bijwerkingen

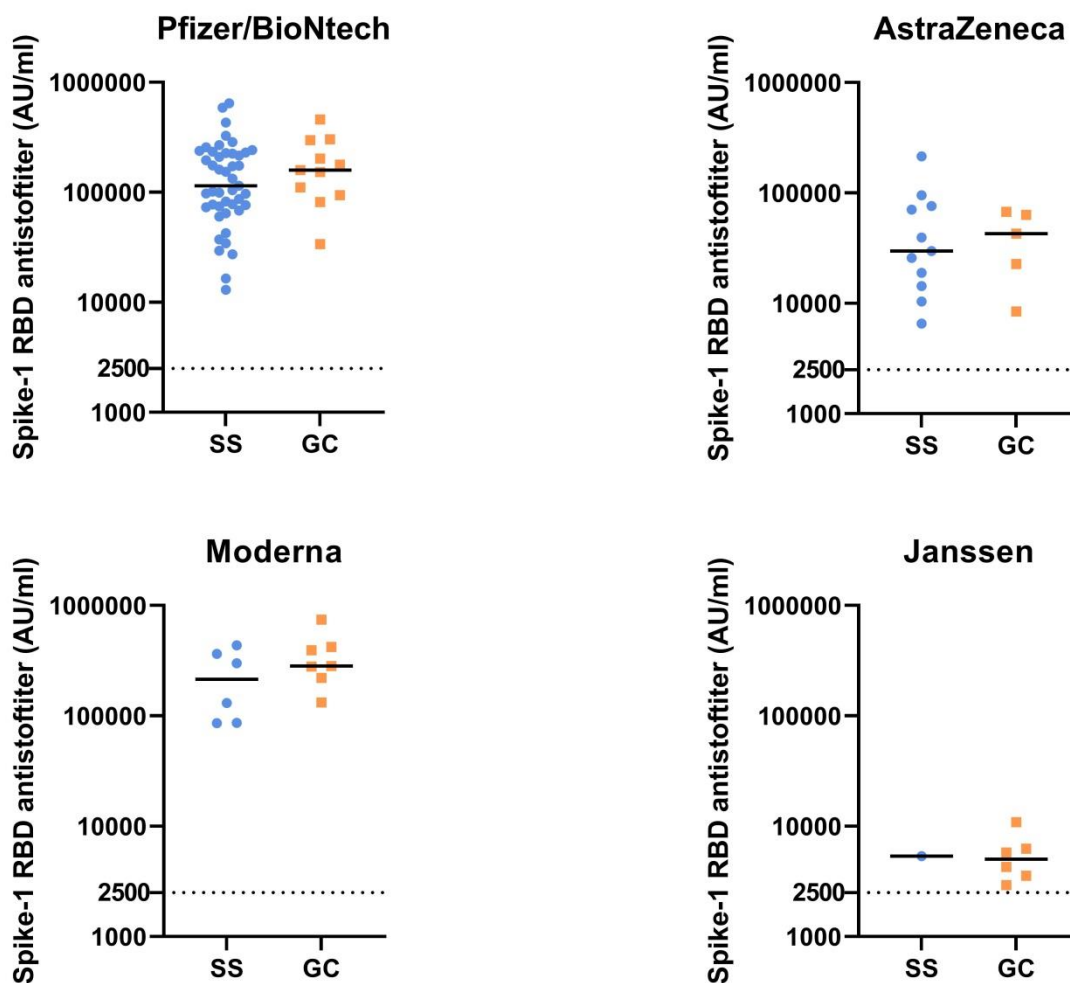
Bij geen van de deelnemers zijn ernstige bijwerkingen opgetreden. Kijkend naar alle vaccintypes samen waren het aantal bijwerkingen bij Sjögren patiënten en gezonde personen gelijk (Figuur 1). Ook wanneer we de bijwerkingen uitsplitsten voor het vaccintype zagen we geen verschillen in het aantal bijwerkingen tussen Sjögren patiënten en gezonde personen. Wel zagen we dat de ernst van gewrichtspijn en spierpijn enigszins erger was na de tweede vaccinatie bij Sjögren patiënten.

Figuur 1 Systemische bijwerkingen na 1ste en 2e COVID-19 vaccinatie in patiënten met het syndroom van Sjögren (SS) en gezonde controles (GC)

Antistoffen

We hebben antistoffen tegen het spike eiwit (het eiwit dat in het COVID-19 vaccin zit) gemeten in het bloed door middel van een vingerprik die 28 dagen na de tweede vaccinatie (eerste vaccinatie voor Janssen) werd afgenomen. We zagen geen verschillen in de hoogte van de antistofwaardes tussen Sjögren patiënten en gezonde personen (Figuur 2). Met andere woorden, Sjögren patiënten kunnen even goed antistoffen aanmaken als gezonde personen.

Figuur 2 Antistofwaardes tegen het spike eiwit van het coronavirus voor patiënten met het syndroom van Sjögren (SS) en gezonde controles (GC)

Ziekteactiviteit

In de groep Sjögren patiënten hebben we ook gekeken naar de zelf-gerapporteerde ziekteactiviteit door gebruik te maken van een vragenlijst waarbij we vragen naar droogte, pijn en vermoeidheid (de 'ESSPRI'). De zelf-gerapporteerde ziekteactiviteit verslechterde niet na vaccinatie. Ook zag de arts geen verslechtering van de ziekteactiviteit zoals onderzocht tijdens het poliklinische bezoek voorafgaand en na vaccinatie (de 'ESSDAI').

Daarnaast hebben we gekeken in een kleiner deel van de patiënten naar de autoantistoffen in het bloed die vaak bij Sjögren patiënten verhoogd zijn, de SSA-antistoffen. We zagen geen toename van de

Universitair Medisch Centrum Groningen

autoantistoffen na vaccinatie, wat een indicatie is dat ook de ziekteactiviteit in het bloed niet toeneemt. Alles bij elkaar genomen kunnen we dus concluderen dat door de vaccinatie de Sjögren-specifieke ziekteactiviteit niet verergert.

Conclusie

Op basis van het onderzoek dat we hebben uitgevoerd kunnen we concluderen dat COVID-19 vaccinatie veilig en effectief is voor Sjögren patiënten. Het aantal bijwerkingen en de hoogte van de antistofwaarden in het bloed waren vergelijkbaar tussen Sjögren patiënten en gezonde personen. Daarnaast zagen we geen verandering in ziekteactiviteit in de Sjögren patiënten. Zoals bekend worden momenteel de boostervaccinaties toegediend. Op basis van onze resultaten waaruit blijkt dat COVID-19 vaccinatie veilig en effectief is voor Sjögren patiënten, raden we dan ook de Sjögren patiënten aan om deze boostervaccinatie te nemen.